

Kúria

végzés

Az ügy száma: Bfv.II.729/2017/7.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: . Katona Sándor a tanács elnöke, Dr. Feleky István előadó bíró, Dr. ár András bíró
Az eljárás helye:
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2017. október 30.
Az ügy tárgya: emberölés büntettének kísérlete
Terhelt(ek): I.rendű neve
Első fok: Törvényszék 10.B.41/2015/51. ítélet, 2016. április 28. tárgyalás
Másodfok: Ítéltábla Bf.III.513/2016/7. végzés, 2016. november 8. nyilvános ülés
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: terhelt
Az indítvány iránya: terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az emberölés büntettének kísérlete miatt I.rendű terheltellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt felülvizsgálati indítványát elbírálv a Miskolci Törvényszék 10.B.41/2015/51. számú ítéletét és a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.III.513/2016/7. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

- [1] I. 1. A Miskolci Törvényszék a 2016. április 28. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 10.B.41/2015/51. számú ítéletével I.rendű terheltet bűnösnek mondta ki emberölés büntettének kísérletében [2012. évi C. törvény (Btk.) 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b), d), f) és k) pont], s ezért öt életfogytig tartó fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett továbbá az előzetes fogvatartás beszámításáról, a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

- [2] A védelmi fellebbezések alapján másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla a 2016. november 8. napján tartott nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett Bf.III.513/2016/7. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [3] 2. A Debreceni Ítéltábla a 2017. február 21. napján tartott tanácsülésen meghozott Bpi.I.90/2017/3. számú végzésével elutasította a terhelt perújítási indítványát. Az elutasító végzést a Kúria a 2017. május 25. napján tartott tanácsülésen meghozott Bpkf.II.541/2017/2. számú végzésével helybenhagyta.
- [4] **II.** A bíróság I.1. pontbeli jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt a bűncselekmény törvénysértő minősítése folytán kiszabott törvénysértő büntetés miatt, súlyos testi sértés büntettének (büntetteinek) minősítése és enyhébb büntetés, a feltételes szabadságra bocsáthatóságot ki nem záró életfogytig tartó szabadságvesztés érdekében.
- [5] A terhelt indítványa szerint anyagi haszonszerzés érdekében egy embert valóban megölt (tényállás 1. pont), de a másik három embert már nem megölni, hanem a macsétával megfélemlíteni akarta, őket nem „kellő erőbehatással”, nem életveszélyes sérüléseket okozva sebesítette meg, így e cselekmények csak súlyos testi sértés (sértések) (tényállás 2. pont).
- [6] A kiszabott tényleges életfogytiglani büntetést „túl szigorúnak, embertelennek tartom”. Reményvesztett emberré vált. A büntetéskiszabás körében nem vették enyhítő körülményként figyelembe öngyilkossági kísérleteit, megbánását és azt sem, hogy két kiskorú gyermeke van, a családja elfordult tőle, magára maradt.
- [7] A Legfőbb Ügyészség a BF.869/2017/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben nem alaposnak, részben a törvényben kizártnak találta.
- [8] A Legfőbb Ügyészség az indítványt - nem nevesítve, de az átiratból közvetve kitűnően - abban a körben találta törvényben kizártnak, hogy az irányadó tényállás alapján figyelmen kívül kell hagyni, hogy a terhelt szerint a tényállás 2. pontbeli cselekménye (is) vagyoni haszonszerzésre irányult, valamint a kiszabott büntetés, illetőleg a büntetéskiszabás önmagában nem vizsgálható.
- [9] A Legfőbb Ügyészség egyebekben azért nem találta alaposnak az indítványt, mert az élet kioltásra alkalmas eszköz használatából, az erő kifejtés nagyságából, irányítottaságából, annak többszöri megismétléséből, a célba vett életfontosságú szervekből, a sérülések helyéből és jellegéből helytállóan következtek a bíróságok arra, hogy a terhelt szándéka nem testi sérülés okozására, hanem a három sértett életének kioltására irányult.
- [10] A bűncselekmény minősítése is helytálló. A terhelt által nem vitatott tényállás 1. pontbeli cselekmény nyereségvágyból és különös kegyetlenséggel elkövetett. A tényállás 2. pontbeli cselekmény kapcsán további három sértett miatt az több emberen elkövetett. **sértett 1** és **sértett 2** egyaránt nyolcvanöt évesek, ezért a bűncselekmény elhárítására idős koruknál fogva korlátozottan képes személyek.
- [11] Egyébként a kiszabott büntetés törvényes. Az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabható egymagában a tényállás 1. pontbeli

- cselekmény miatt is. A feltételes szabadságra bocsáthatóság lehetőségének kizárása pedig a bíróság mérlegelésének az eredménye.
- [12] A Legfőbb Ügyészség feltétlen hatályú eljárási szabálysértés hiányában a támadott határozat tanácsülésen történő hatályában fenntartását indítványozta.
- [13] A terhelt védője nem tett észrevételt. A terhet az észrevételében a tényállás 2. pontbeli cselekmény tekintetében megismételte az indítványában foglaltakat. Ezt (is) azért követte el, hogy „pénzt, illetve értéket hozzak el”. Az ölési szándékot azzal igyekezett cáfolni, hogy a macsétának kicsorbult az éle, tompa volt a hegye, de „egy-egy erős csapásból megölhettem volna a házaspárt [...] két 85 éves emberről beszélünk, akik olyanok mint két ártalmatlan kisgyerek”, és „eshettek a földre, de még csak el sem ájultak, szóval nem üthettem olyan nagyokat [...] mivel mindketten eszméletüknél voltak”. Lehajolt **sértett 2-höz**, aki az ő „hol vannak az értékek” kérdésére megragadta a kabátját, mire ő kiabálni kezdett, s erre jelent meg **sértett 3**. Ugyan „odalendítettem neki egyet, fenttől lefelé”, de „nem lehetett olyan erejű a vágás, hogy komolyabb problémák lehettek volna belőle, hiszen kezével védte a fejét, az ujját érte a vágás és ha nagyot csaptam volna oda, le kellett volna szakadnia az ujjának”. Vagyis **sértett 3** „nem azt akadályozta meg, hogy megöljem őket, hanem azt, hogy elvigyem a lakásban található értékeket”. Büntetésének olyan enyhítését kérte, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztés ne legyen „tényleges”, azaz a feltételes szabadságra bocsáthatóságot kizáró.
- [14] **III.** A terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos.
- [15] 1. A terhelt a tényállás 1. pontbeli cselekményt semmiben sem támadta, és az irányadó tényállás alapján kizárólagosan e cselekményt érintette a nyereségvágyból elkövetés. Ugyanakkor a terhelt nyereségvágyból elkövetettnek állítja be a tényállás 2. pontbeli cselekményt is („az én bűncselekményemet NEM emberölés motiválta, hanem anyagi haszonszerzés volt a cél”), csak hogy az irányadó tényállás e cselekmény kapcsán nem állapított meg nyereségvágyból elkövetést, illetőleg olyan tényeket sem, amelyekből erre vonható következtetés.
- [16] A felülvizsgálati eljárásban viszont a felülbírálat a jogerős határozatban megállapított, és nem támadható tényálláshoz [Be. 423. § (1) bekezdés] kötött. Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak sincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [17] Ebben a sajátos helyzetben - egyetértve a Legfőbb Ügyészség álláspontjával - a nyereségvágyból elkövetésre hivatkozás valóban nem vehető figyelembe.
- [18] 2. A bíróság jogerős ügydöntő határozata (alapítélet) ellen a Be. 416. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulata alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki.
- [19] Az elsőfokú bíróság által megállapított (elsőfokú ítélet 3-6. oldal) és a másodfokú bíróság által

kiegészített (másodfokú végzés 2-4. oldal) irányadó tényállás tartalma egyértelmű.

- [20] Tényállás 1. pont. Az ittas állapotban lévő terhelt 2015. január 7-én pénzt és egyéb értéket kívánt szerezni. Ahogy meglátta a ház bejárata előtt **sértett 4** 67 éves sértettet, őt a ruházatából elővett - 8-10 cm pengehosszúságú és 7 mm pengeszélességű - késével szó nélkül test szerte megszúrta, majd a konyhán keresztül a szobába lökdöste, miközben több ízben tovább szurkálta a sértettet, aki összeesett. Ezt követően a sértettet halottnak véelve a házat átkutatta, több dolgot is magához vett, majd a magához tért sértettet 2 alkalommal ismételten megszúrta. E sértett legfeljebb 10-20 percen belül beálló halála a mellkas bal oldalának négyszeres áthatoló, tüdőt sértő (1., 2., 3. és 6. egyenként és egyaránt legalább közepes erejű, egyaránt 6-7 cm szúr-csatornájú) szúrt sérülése, mellúri vérzés és egyszeres (7. középest meghaladó erejű, 10 cm szúr csatornájú) hasüregbe hatoló, a vékonybelet, illetve a bélfodrot sértő szúrt sérülés következtében létrejött sérüléssel és vérzéssel shock miatt következett be. E sérülések külön-külön is életveszélyesek voltak. A sértett további sérüléseket is szenvedett.
- [21] A sértett összesen 37 (33 szúrt, illetve szúrva metszett és 4 tompa) sérülést szenvedett, 1 középest meghaladó, 6 legalább közepes és 30 többnyire kis, részben legfeljebb közepes erőbehatás által.
- [22] Tényállás 2. pont. Az ittas állapotban lévő terhelt szállásigényét 2015. január 14-én korábbi szállásadói, **sértett 1** és **sértett 2** sértettek, elutasították. A terhelt távozott, de a kérése visszautasítása miatt percekben belül egy (400 gramm súlyú, 34 cm pengehosszúságú, a tövénél 4 cm pengeszélességű, fokozatosan elkeskenyedő, egyélű, több helyen csorbult, tompa hegyű) macsétával tért vissza, amivel szó nélkül a sértettekre támadt. Mindkét sértettet egyaránt és legalább 3 alkalommal, a felületre merőleges vagy azt megközelítő irányban, közepes-nagy erővel fejen vágta. A sértettek hangosan jajveszékelve a földre estek. A koponyát nagy erővel érő erőbehatás esetén életveszélyes sérülés kialakulásával reálisan számolni lehet.
- [23] **sértett 1** a homlok bal oldalán 1,5 cm, a jobb homlok-faltáján 10 cm, a jobb fal-nyakszirt tájon 3 egyenként 3-4 cm, a jobb kéztájon 2 cm vágott sebet és a koponya jobb oldalán törést szenvedett. A törés nyolc napon túl, ténylegesen 4 hét alatt, a többi sérülés nyolc napon belül gyógyult.
- [24] **sértett 2** a koponya bal faltájékán 10 cm hosszú éles szélű vágott sebet, a farcsont külső lemezén darabos törést, a bal járomtájon 6 cm hosszú metszett sebet, a fejtető középvezonájában 7 cm hosszú vágott sebet, a jobb alkar háti felszínén 2 cm hosszú és a bal alkar háti felszínén felületes hámsérülést szenvedett. A törés nyolc napon túl, ténylegesen 4 hét alatt, a többi sérülés nyolc napon belül gyógyult.
- [25] A sértettek segítségkérésére megjelent **sértett 3**, és számon kérte a neki háttal álló, **sértett 1** és **sértett 2**-t bántalmazó terheltet. A terhelt ennek hatására félbehagyta a házaspár bántalmazását, megfordult és a macsétával felülről lefelé irányuló legalább közepes erejű mozdulattal fejbe akarta vágni **sértett 3**-at, aki a bal karját felemelve és hátrálva védekezett, így az ütés a bal kezét találta. Ezután a terhelt elmenekült a helyszínről.
- [26] **sértett 3** a bal kéz V. ujj toksérüléssel és középső perctöréssel járó metszett sérülést szenvedett. A sérülés nyolc napon túl, ténylegesen 4 hét alatt gyógyult. Nagy erejű ütés védekezés nélkül a koponyát érve akár életveszélyes koponyaüri sérülést okozhatott volna.
- [27] A bíróságok az irányadó tényállás 2. pontjában megállapított tények alapján vont következtetéssel állapították meg további tényként, hogy a terhelt cselekménye mindhárom sértett életének kioltására irányult. Ezáltal e tény nemcsak jogkövetkeztetés, hanem az irányadó tényállás részévé is vált, s ekként támadása kizárt. Ugyanis a tudattartalom ténybeli megállapítása lehet a tényállás része, ezért a tudati tények a felülvizsgálati eljárásban - eredményesen - nem vitathatóak (BH 2011.3.).
- [28] Az elsőfokú bíróság a tényállás 2. pontbeli cselekmény kapcsán - a 3/2013. BJE jogegységi határozatra nem hivatkozva, de azzal megfelelésben - egyenes ölési szándékot állapított meg, utalva rá, hogy ezt alátámasztja: tárgyi oldalon az alkalmazott eszköz ember élet kioltására alkalmassága, a támadott testtájék mindhárom

sértett esetében elsősorban a fej volt, míg alanyi oldalon a terhelt agresszióra való hajlama. **sértett 1** és **sértett 2** egyaránt 85 évesek, ezért a bűncselekmény elhárítására idős koruknál fogva korlátozottan voltak képesek. Ezen túlmenően a három sértett életének kioltására törekvés folytán a több ember sérelmére elkövetés is megvalósult.

- [29] A másodfokú bíróság mindezzel - a 3/2013. BJE jogegységi határozatra ugyancsak nem hivatkozva, de azzal ugyancsak megfelelésben - azzal értett egyet, hogy az agresszióra való hajlam nem mutat az ölési szándék irányába, ezért az erre hivatkozást mellőzte az indokolásból, továbbá pontosította még, hogy a több emberen elkövetés kiterjed a tényállás 1. pontbeli sértettjére is.
- [30] A 3/2013. BJE jogegységi határozat I.2. pontja példálózó jellegű felsorolást ad arra, hogy az emberölésre, illetőleg a testi sértésre irányuló szándék megállapításánál az elkövetéskori tudattartalomra milyen tárgyi (objektív) és az alanyi (szubjektív) tényezőkből lehet következtetni. Ekként a tárgyi tényezők körében az elkövetés eszközével, az elkövetés körülményeivel és módjával, a sérülés helyével és jellegével, az elkövető kijelentéseivel, az elkövetés utáni magatartásaival és kijelentéseivel - A) pont; az alanyi tényezők körében az elkövető személyi tulajdonságaival, a cselekményt kiváltó indítókkal (motívum), a cselekmény véghezvitelét megelőző pszichikus folyamat feltárásával, a sértetthez fűződő viszonyával és egyéb alanyi mozzanatokkal - B) pont - kell tüzetesen elszámolni.
- [31] A terhelt voltaképpen nem tett mást, minthogy az alapügyben eljáró bíróságoktól eltérően értékelte a testi épség és az élet elleni támadás elhatárolásának tárgyi és alanyi tényezőit.
- [32] A több ember sérelmére elkövetett emberölés törvényi egység. A Kúria számára - az irányadó tényállás alapján - alapvetően az tűnik ki, hogy a terhelt - miként a tényállás 1. pontjában - az emberi élet kioltására alkalmas macsétával a tényállás 2. pontjában rögzítve a három sértettet sem testi épségében támadta, hanem szándéka egyaránt e sértettek életének kioltására irányult. Ezt támasztja alá, hogy már **sértett 1** és **sértett 2**-t alapvetően az életfontosságú szerveket rejtő fejre (koponyára) felülről lefelé irányuló, több közepes-nagy erejű ütéssel (vágással) sebesítette meg, s az ettől földre került sértettek további támadásával kizárólag azért hagyott fel, mert abban a segítségükre siető **sértett 3** megjelenése és számon kérése megakadályozta. A terhelt **sértett 3** ellen fordulva e sértettet is a fejre (koponyára) mért, felülről lefelé irányuló legalább közepes erővel próbálta megütni (megvágni), s csakis azért nem ért célt, mert e sértett hatékonyan védekezve a kezét maga elé emelte és hátrált a támadója elől, s így a macséta pengéje a kezét érte, annak ujját sebezte meg. A terhelt tehát azért nem tudta bevégezni **sértett 1** és **sértett 2** megölését, mert abban **sértett 3** fellépése megakadályozta. A terhelt **sértett 3**-ra támadása utáni menekülése közömbös, a befejezett és közeli kísérlet [Btk. 10. § (1) bekezdés] következtében nem vezethet a

tényállás 2. pontbeli cselekmény testi sértéssé való átminősíthetőségéhez.

- [33] A terhelt mindössze spekulatív feltételezést állított föl, amikor ténybeli alap nélkül vitatta a bántalmazás erejét, illetőleg - összefüggéseiből kiragadva - a sérülések életveszélyt ténylegesen nem okozó önmagában szerencsés következményéből igyekezett érvelni az alapítélet szerinti minősítés ellenében. A terhelt szükségszerűen előre látta cselekményének lehetséges következményeként azt, hogy a három sértett halálát okozhatja, amit az irányadó tényállás alapján kívánt is, azaz ún. egyenes ölési szándékkal (Btk. 7. § 1. fordulat) cselekedett.
- [34] A Kúria tehát az alapügyben eljáró bíróságok jogi értékelését, és a Legfőbb Ügyészség azzal egyetértő álláspontját helytállónak találta. Miután pedig a másodfokú bíróság által pontosított értékelés összhangban állt az irányadó tényállással, és anyagi jogilag megalapozott, illetőleg a terhelt felülvizsgálati indítványa kellő ellenérvelést nem adott, a Kúria megállapította, hogy a terhelt felrótt cselekményének minősítése törvényes. Ez azt jelenti, hogy a tényállás 1. és 2. pontbeli cselekmények rész-cselekmények, s együttesen képeznek törvényi egységet a sértettek száma miatt.
- [35] A terhelt felülvizsgálati indítványa nem bizonyult alaposnak.
- [36] 3. A terhelt - a minősítést a tényállás 2. pontbeli cselekmény kapcsán sérelmezve - kifogásolta a kiszabott büntetést, illetőleg a büntetéskiszabást is.
- [37] Az ítélkezési gyakorlat e kérdésben következetes. Ha a felülvizsgálattal érintett cselekmények vonatkozásában anyagi jogszabálysértést nincs, a büntetés önálló vizsgálatára az 1998. évi XIX. törvény 416. § (1) bekezdés b) pontja nem biztosít lehetőséget (EBH 2011.2387.). A kiszabott büntetés csak akkor tekinthető törvénytörőnek, és esne felülvizsgálat alá, ha az - a minősítésen túl - a büntető törvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközve volna a nemében és/vagy mértékében törvénytörő (BH 2012.239., BH 2005.337., BH 2016.264.II.). Ilyen kifogást a terhelt nem emelt, s ilyen törvénytörést a Kúria sem észlelt.
- [38] A terhelt kifejezetten a bíróságok mérlegelési jogkörét támadta, amikor feltételes szabadságra bocsáthatóságot ki nem záró életfogytig tartó szabadságvesztés büntetést igényelt. A bíróság viszont egyrészt a tételesen meghatározott körbe tartozó több okból is súlyosabban minősített emberölés büntette miatt, és mérlegelési jogkörében döntött arról, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható [Btk. 44. § (1) bekezdés h) pont]. Az ...-ben született terhelt az elkövetéskor (2015. január 7. és 14.) a huszadik életévét is betöltötte [Btk. 41. § (1) bekezdés 1. mondat].
- [39] A büntetéskiszabás önmagában a felülvizsgálat tárgyát nem képezheti, így az sem, hogy a bíróságok a büntetéskiszabás során a büntetés célját, a büntetéskiszabás elveit, illetőleg a büntetéskiszabás során értékelhető (súlyosító, enyhítő) tényezőkről

szóló 56. BK véleményt miként veszik figyelembe (BH 2005.337.III. - korábbi hivatkozások aktualizálásával).

- [40] Egyébiránt a Legfőbb Ügyészség helytállóan mutatott rá, hogy az adott büntetés önmagában is kiszabható lett volna a tényállás 1. pontbeli cselekményrész alapján, hiszen magában állva is (kétszeresen) súlyosabban minősülő emberölésként minősülne.
- [41] A Kúria megjegyzi, hogy a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nélkül kiszabott ún. tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés jogszerűsége kétségbe nem vonható, azt tartalmazza mind Magyarország Alaptörvényének IV. cikk (2) bekezdés második mondata, mind a Btk. 42. § második fordulója és 44. § (1) bekezdése. Az adott büntetés terhelt által állított „embertelensége” - jogszerűségéből adódóan - a jogalkalmazó Kúria és egyéb bíróság részéről nem vizsgálható kérdés.

Az indítvány elvi tartalma

- [42] A bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki.

A döntés elvi tartalma

- [43] A felülvizsgálati indítvány nem alapos. A bűncselekmény minősítése törvényes, anyagi jogszabálysértés hiányában pedig a büntetés önmagában nem vizsgálható. Ha a terhelt minősített esetre hivatkozik, akkor is az alapítélettel megállapított, de ilyen tényt nem tartalmazó tényállás az irányadó.

Záró rész

- [44] A kifejtettek értelmében a Kúria - a Be. 424. § (1) bekezdés 1. fordulója alapján tanácsulésen, a Be. 420. § (1) bekezdés 1. mondat 1. fordulója szerinti összetételben eljárva - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a támadott határozatot a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.
- [45] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. § (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2017. október 30.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s.k.
előadó bíró, Dr. Polgár András s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:
Lévai Viktória
tisztviselő